

De zwarte doos

Michael Connelly bij Boekertij:

Tunnelrat
Betonblond
Nachtgoud
Hartzuur
De dichter
Kofferdood
Bloedbeeld
Spoordood
Maanstand
Donkerder dan de nacht
Stad van beenderen
De jacht
Verloren licht
Stroomversnelling
Slotakkoord
De Lincoln-advocaat
Echo Park
Blind vertrouwen
Het laatste oordeel
Ongrijpbaar
Tweede leven
De herziening
Het recht om te zwijgen
De val
De zwarte doos
De interne jury
Brandhaard
Over de grens
De keerzijde
De nachtploeg
Twee soorten waarheid
In de stilte van de nacht

www.boekertij.nl

Michael Connelly

De zwarte doos

Harry Bosch onderzoekt de dood van een fotografe: was het zinloos geweld of was er toch een persoonlijk motief?

ISBN 978-90-225-8471-2
ISBN 978-94-6023-521-4 (e-boek)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Black Box*
Vertaling: Iris Bol
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign, Munich
Omslagbeeld: © Shutterstock.com
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2012 by Hieronymus, Inc. This edition is published by arrangement with Little, Brown and Company, New York, New York USA. All rights reserved.
© 2013 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor alle lezers die
Harry Bosch twintig jaar in leven hebben gehouden.
Heel veel dank.*

*En voor de mannen die de menigte opzij duwden
zodat ik erdoor kon, die dag in 1992.
Ook heel veel dank.*

SNEEUWWITJE

1992

Op de derde avond van de rellen liep het aantal doden zo verontrustend snel op dat veel van de moordzakenteams van de verschillende afdelingen werden onttrokken aan de oproerbestrjding om nooddiensten te gaan draaien in South-Central Los Angeles. Rechercheur Harry Bosch en zijn partner Jerry Edgar werden weggehaald bij de afdeling Hollywood en toegewezen aan een mobiel B Watch Team, waartoe ter bescherming ook twee met zwaar kaliber geweren bewapende straatagenten behoorden. Ze werden van hot naar haar gestuurd, naar elke plek waar ook maar een lichaam werd gevonden. Het vierkoppige team reed in een zwart-witte surveillancewagen van de ene naar de andere plaats delict, maar kon nergens lang blijven. Het was niet de juiste manier om moordonderzoek te doen, bij lange na niet zelfs, maar het was het beste wat er gedaan kon worden in de surrealistische toestand van een stad die volledig op zijn kop stond.

South-Central leek wel een oorlogsgebied. Overal woedden branden. Groepen plundersaars liepen van winkel naar winkel. Alle schijn van waardigheid en fatsoen was verdwenen in de rook die boven de stad opsteeg. De gangs van Zuid-L.A. kwamen uit de duisternis naar voren om de macht te grijpen en riepen zelfs een tijdelijk staakt-het-vuren af om één gesloten front tegen de politie te vormen.

Ruim vijftig mensen waren al omgekomen. Winkeleigenaren hadden plundersaars neergeschoten. Soldaten van de National Guard hadden plundersaars neergeschoten, plundersaars hadden andere plundersaars neergeschoten en er was nog een categorie: moordenaars die de chaos van de volkswuede gebruikten om oude rekeningen te vereffenen die niets te maken hadden met de frustraties van het moment of met de emoties die in de straten te zien waren.

Twee dagen eerder waren de raciale, sociale en economische scheuren

die zich altijd onder de stad bewogen met seismische kracht door het oppervlak heen gebarsten. De rechtszaak van vier agenten van het Los Angeles Police Department die werden beschuldigd van buitensporig geweld tegen een zwarte automobilist na een hogesnelheidsachtervolging had geresulteerd in een unaniem juryoordeel van niet-schuldig. Het voorlezen van de beslissing van de geheel blanke jury, in een rechtszaal in een voorstad ruim vijftien kilometer verderop, had bijna ogenblikkelijk effect gehad op Zuid-Los Angeles. Kleine groepjes boze mensen hadden zich op straathoeken verzameld om hun ongenoegen over dit onrecht te uiten. De altijd waakzame media waren direct met helikopters opgestegen om live verslag te doen en stuurden de beelden eerst naar elke huiskamer in de stad en vervolgens de hele wereld over.

Het politiekorps werd er volledig door verrast. De korpschef was bij een politieke bijeenkomst in het Parker Center toen de melding binnenkwam. Andere leidinggevendenden bleken ook niet op hun post te zijn. Niemand nam direct de touwtjes in handen en, wat nog erger was, er was niemand die te hulp schoot. Het hele korps trok zich terug en de beelden van ongehinderd geweld verspreidden zich als een lopend vuurtje over alle tv-schermen in de stad. Al snel was de situatie onhoudbaar en stond de stad in lichterlaaie.

Twee avonden later hing nog overal de scherpe geur van brandend rubber en verschroeide dromen. Vlammen van duizend branden werden als de dansende duivel gereflecteerd tegen de donkere hemel. Geweerschoten en boos geschreeuw echoden onafgebroken in het kielzog van de politiewagen. Maar de vier mannen van team 6-King-16 besteedden daar geen enkele aandacht aan: alleen voor moord werd gestopt.

Het was vrijdag 1 mei. B Watch was de benaming voor de noodmobilisatie voor de nachtdienst, die liep van 18.00 uur tot 6.00 uur. Bosch en Edgar zaten op de achterbank en de agenten Robleto en Delwyn zaten voorin. Delwyn, die op de rijdersstoel zat, hield zijn geweer op zijn schoot, schuin omhoog gericht, zodat de loop uit het open raam stak.

Ze waren op weg naar een lijk dat was gevonden in een steeg aan Crenshaw Boulevard. De melding was doorgegeven aan de noodmeldkamer door de Californische National Guard, die in de stad werd ingezet tijdens de afgekondigde noodtoestand. Het was pas half elf en de oproepen volgden elkaar in hoog tempo op. King-16 had al een melding van een moord afgehandeld sinds hun dienst was begonnen: een plunderaar die

was doodgeschoten in de deuropening van een discountschoenenwinkel. De schutter was de eigenaar van de winkel geweest.

Die plaats delict bevond zich in het winkelpand, waardoor Bosch en Edgar in relatieve veiligheid hun werk konden doen terwijl Robleto en Delwyn met geweren en in volledige oproeruitrusting op de stoep voor de winkel postten. Dat gaf hun ook de tijd om bewijsmateriaal te verzamelen, de plaats van het misdrijf te tekenen en zelf foto's te nemen. Ze namen de verklaring op van de eigenaar en bekeken de videoband van de bewakingscamera van de zaak. Daarop was te zien dat de plunderaar met een aluminium honkbalknuppel de glazen deur van de winkel had ingeslagen. Vervolgens had de man zich gebukt en was door het gat van scherven gekropen dat hij had gecreëerd, waarop hij prompt twee keer was geraakt door de eigenaar die verscholen achter de kassabalie had zitten wachten.

Omdat het kantoor van de lijkschouwer meer meldingen kreeg dan de dienst aankon, werd het lichaam door ambulancebroeders uit de winkel gehaald en naar het County-usc Medical Center vervoerd. Daar zou het blijven liggen tot de boel was gekalmeerd – als dat ooit zou gebeuren – en de lijkschouwer zijn achterstand had ingelopen.

De schutter werd niet door Bosch en Edgar gearresteerd. Het Openbaar Ministerie zou later bepalen of het zelfverdediging was geweest of moord omdat de man eventuele inbrekers had opgewacht.

Het was niet de juiste procedure, maar het kon niet anders. In de huidige chaos was hun taak eenvoudig: stel het bewijsmateriaal veilig, documenteer de plaats delict zo goed en vlug mogelijk en zorg dat het lijk wordt weggehaald.

Erin en eruit. Veiligheid stond voorop. Het echte onderzoek kwam later wel. Veel later.

Terwijl ze in zuidelijke richting op Crenshaw reden, passeerden ze her en der mensen, voornamelijk jongemannen, die op straathoeken stonden of in groepen rondzwierven. Bij de kruising van Crenshaw en Slauson begon een groep die de kleuren van de Crips droeg te jouwen toen de politiewagen met hoge snelheid zonder sirene of zwaailichten voorbijreed. Er werden flessen en stenen gegooid, maar de auto ging te snel zodat de projectielen achter hem neervielen zonder schade aan te richten.

‘We komen wel terug, klerelijers! Wacht maar af,’ riep agent Robleto.

Bosch ging ervan uit dat zijn collega het symbolisch had bedoeld, want het dreigement van de jonge agent was even hol als de reactie van het

korps was geweest nadat het oordeel van de jury woensdagmiddag live op televisie werd voorgelezen.

Robleto, die aan het stuur zat, minderde vaart toen ze een wegversper- ring van de National Guard naderden die bestond uit voertuigen en solda- ten. De strategie die de dag ervoor was opgesteld toen de National Guard was gearriveerd, hield in dat eerst de belangrijke kruispunten in Zuid-Los Angeles weer zouden worden ingenomen en daarna zou naar buiten wor- den bewogen, totdat alle onrusthaarden onder controle waren. Ze waren nu op minder dan anderhalve kilometer verwijderd van de strategische kruising van Crenshaw en Florence, en de manschappen en voertuigen van de Guard stonden al verspreid langs de vele zijstraten van Crenshaw. Pas toen Robleto bij de barricade bij 62nd Street kwam deed hij zijn raam- pje omlaag.

Een Guard-militair met sergeantsstrepen kwam naar het portier en buk- te zich om de inzittenden van de wagen te kunnen zien.

‘Sergeant Burstin, uit San Luis Obispo. Wat kan ik voor jullie doen?’

‘Moordzaken,’ zei Robleto. Met zijn duim wees hij naar Bosch en Ed- gar op de achterbank.

Burstin ging rechtop staan en maakte een armgebaar zodat er een pad kon worden vrijgemaakt en zij konden worden doorgelaten.

‘Goed,’ zei hij. ‘Ze ligt in de steeg aan de oostkant tussen 66th Place en 67th Street. Rij maar door, dan laten mijn jongens het jullie wel zien. We zullen een strak kordon vormen en de dakranden scherp in de gaten hou- den. We hebben onbevestigde berichten over sluipschutters in deze wijk gekregen.’

Robleto deed zijn raam weer omhoog toen hij verder reed.

‘Mijn jongens,’ zei hij, Burstins stem imiterend. ‘Die vent is in het echte leven vast onderwijzer of zo. Ik heb gehoord dat niemand van die lui die ze hebben opgeroepen uit L.A. komt. Uit de hele staat, maar niet uit L.A. Waarschijnlijk kunnen ze Leimert Park nog niet eens vinden als ze een kaart hebben.’

‘Dat kon jij twee jaar geleden anders ook niet, kerel,’ zei Delwyn.

‘Ja, zal best. Die vent weet niks van deze stad en nu heeft hij hier ineens de leiding? Stomme weekendsoldaat. Ik wil alleen zeggen dat we die ke- rels niet nodig hadden. Door hen maken wij een slechte indruk. Alsof we het zelf niet aankonden en daarom de professionals uit godbetert San Luis Obispo nodig hadden.’

Edgar schraapte zijn keel en zei vanaf de achterbank: ‘Dan heb ik vervelend nieuws voor je. We kónden het niet zelf aan en we kunnen ook geen slechtere indruk maken dan we woensdagavond al hebben gedaan. Wij deden niets en lieten de stad branden. Heb je die kolerezooi op tv gezien? Het enige wat je daarbij niet zag is één van ons die op het strijdtoneel tekeering. Dus ga nou niet de onderwijzers uit Obispo de schuld geven. Het ligt aan onszelf, man.’

‘Ja, ja, al goed,’ zei Robleto.

‘Er staat “Beschermen en Dienen” op de zijkant van onze dienstwagens,’ zei Edgar. ‘We zijn in allebei tekortgeschoten.’

Bosch deed er het zwijgen toe. Niet dat hij het oneens was met zijn partner. Het korps had zichzelf in zijn hemd gezet door nauwelijks te reageren op de eerste golf van geweld. Maar daar dacht Harry niet aan. Hij was getroffen door de opmerking van de sergeant die had gezegd dat het slachtoffer een ‘zij’ was. Dat was voor het eerst dat dat werd gezegd, en voor zover Bosch wist waren er tot dan toe geen vrouwelijke slachtoffers gevallen. Dat wilde niet zeggen dat vrouwen niet betrokken waren bij het geweld dat door de stad had geraasd. Plunderen en brandstichten waren bezigheden die gelijke kansen boden aan mannen en vrouwen. Bosch had vrouwen aan allebei zien deelnemen. De avond ervoor had hij op Hollywood Boulevard bij de oproerdienst gewerkt waar hij getuige was geweest van de plundering van de beroemde lingeriezaak Frederick’s. De helft van de plundeeraars had uit vrouwen bestaan.

Maar toch had de instructie van de sergeant hem tot nadenken gestemd. Er was hier te midden van de chaos een vrouw geweest en dat had haar het leven gekost.

Robleto reed naar de opening in de barricade en ging verder zuidwaarts. Vier straten verderop zwaaide een soldaat met een zaklamp, waarbij hij de lichtbundel naar een opening tussen twee winkels aan de oostwand van de straat liet gaan.

Op de soldaten na, die om de vijftig meter waren opgesteld, was Crenshaw geheel verlaten. De bedrijfspanden aan weerskanten van de straten waren donker. Een aantal was ten prooi gevallen aan plundeeraars en brandstichters. Andere waren op miraculeuze wijze de dans ontsprongen. Op weer andere was op de dichtgespijkerde pui met spuitverf geschreven dat ze ‘Eigendom van Zwarten’ waren. Een povere verdediging tegen de massa.

De ingang van de steeg lag tussen een geplunderde wiel- en bandenwinkel die Dream Rims heette en een volledig uitgebrande witgoedzaak met de naam Used, Not Abused. Het afgebrande gebouw was omwikkeld met gele tape en gemeente-inspecteurs hadden het met een rood kruis als onbewoonbaar gemarkeerd. Bosch vermoedde dat deze wijk aan het begin van de onlusten was getroffen. Ze bevonden zich op slechts twintig straten afstand van de plek waar de uitbarsting van geweld was begonnen, op het kruispunt van Florence en Normandie, de plaats waar mensen uit auto's en trucks waren getrokken en in elkaar waren geslagen terwijl de wereld van bovenaf meekeek.

De Guard-soldaat met de zaklamp begon voor 6-K-16 uit te lopen en leidde de auto de steeg in. Tien meter verderop bleef hij staan en hief zijn hand op, gebald tot vuist, alsof ze achter de vijandelijke linies op verkenning waren. Tijd om uit te stappen. Edgar gaf Bosch met de rug van zijn hand een klap op zijn arm.

‘Denk erom, Harry, hou afstand. Te allen tijde een flink gat van minstens één meter tachtig.’

Het was een grap, bedoeld om de sfeer te verlichten. Van de vier mannen in de auto was Bosch de enige blanke. Een sluipschutter zou hem vermoedelijk als eerste slachtoffer uitkiezen. En alle andere schutters ook.

‘Begrepen,’ zei Bosch.

Edgar gaf nog een klap tegen zijn schouder.

‘En zet je helm op.’

Bosch bukte zich en pakte de witte oproerhelm van de vloer, die hij bij het appèl uitgereikt had gekregen. Hij vond dat het glanzend witte plastic hen bovenal tot doelwit maakte.

Edgar en hij moesten wachten tot Robleto en Delwyn waren uitgestapt en de achterdeuren van de wagen voor hen hadden geopend. Toen stapte Bosch eindelijk de avond in. Met tegenzin zette hij de helm op, maar hij maakte het kinbandje niet vast. Hij wilde een sigaret roken, maar tijd was van het grootste belang, en bovendien bevatte het pakje dat in de linkerzak van zijn uniformoverhemd zat nog maar één sigaret. Die moest hij bewaren aangezien hij geen flauw idee had waar of wanneer hij nieuwe kon kopen.

Bosch keek om zich heen. Nergens een lijk te bekennen. De steeg was bezaaid met puin, zowel oud als nieuw. Oude apparaten, die blijkbaar niet langer doorverkocht konden worden, stonden opgestapeld tegen de zij-

muur van Used, Not Abused. Overal lag afval en een deel van de dakrand was tijdens de brand ingestort.

‘Waar is ze?’ vroeg hij.

‘Daar,’ zei de soldaat. ‘Tegen de muur.’

De steeg werd enkel verlicht door de koplampen van de surveillance-wagen. De apparaten en andere troep wierpen schaduwen op de muren en de grond. Bosch deed zijn Mag-Lite aan en richtte de lichtstraal in de door de soldaat aangegeven richting. De muur van de witgoedzaak zat onder de gang-graffiti. Namen, R.I.P.’s, dreigementen, de muur was één groot mededelingenbord voor de lokale Crips-afdeling: de Rolling 60’s.

Hij liep drie passen achter de soldaat en hij kreeg haar al snel in het oog. Een kleine vrouw die op haar zij onder aan de muur lag. Ze werd aan het zicht onttrokken door de schaduw van een wasmachine die stond weg te roesten.

Voor hij dichterbij haar toeliep, liet Bosch zijn zaklamp over de grond schijnen. Ooit was de steeg geplaveid geweest, maar nu was er van de bestrating alleen nog gebroken beton, grind en gruis over. Hij zag nergens voetstappen of sporen van bloed. Langzaam liep hij naar voren en hurkte neer. Hij liet de zware steel van de zaklamp met zes batterijen op zijn schouder rusten toen hij de lichtbundel over het lichaam liet gaan. Uit zijn lange ervaring met dode mensen gokte hij dat ze minstens twaalf tot vierentwintig uur dood was. Haar benen lagen in een scherpe hoek bij de knieën en hij wist dat dat het gevolg kon zijn van rigor mortis of een aanwijzing dat ze vlak voor haar dood op haar knieën had gezeten. Voor zover de huid van haar armen en hals zichtbaar was, was die asgrauw en donker waar het bloed was gestold. Haar handen waren bijna zwart en de geur van verrotting begon de lucht te doordringen.

Het gezicht van de vrouw werd bijna helemaal aan het oog onttrokken door het lange blonde haar dat eroverheen was gevallen. In het haar aan de achterkant van haar hoofd was opgedroogd bloed zichtbaar en dat bloed zorgde ervoor dat de dikke haarlok die haar gezicht bedekte aan elkaar geklit zat. Bosch liet het licht omhooggaan naar de muur boven het lichaam en zag een patroon van bloedspatten en -druppels dat erop wees dat ze op deze plek niet alleen was gedumpt maar ook vermoord.

Bosch haalde een pen uit zijn zak en boog zich voorover. Met de pen haalde hij het haar van het slachtoffer uit haar gezicht terwijl hij daar tegelijk met zijn zaklamp op scheen. Om de rechteroogkas zaten schotspik-

kels en een penetratiewond die de oogbal had doen exploderen. Ze was neergeschoten van slechts enkele centimeters afstand. Van voor naar achteren, van dichtbij. Hij stak de pen weer in zijn zak en boog zich verder voorover, de lichtbundel naar beneden richtend, achter haar hoofd. De uitschotwond was groot, gerafeld en duidelijk zichtbaar. Ongetwijfeld was de dood direct ingetreden.

‘Shit, is ze blank?’

Het was Edgar. Hij was achter Bosch komen staan en keek over diens schouder als een honkbalscheidsrechter die boven een catcher hing.

‘Zo te zien wel,’ zei Bosch.

Hij bewoog het licht over het lichaam van de vrouw.

‘Wat doet een blanke vrouw hier in godsnaam?’

Bosch gaf geen antwoord. Hij had iets gezien wat verborgen lag onder haar rechterarm. Hij legde zijn zaklamp neer zodat hij handschoenen kon aantrekken.

‘Richt je licht op haar borst,’ instrueerde hij Edgar.

Met de handschoenen aan boog Bosch zich weer naar het lichaam toe. Het slachtoffer lag op haar linkerzij en haar rechterarm hing voor haar borst en onttrok iets aan het oog wat aan een koord om haar hals hing. Dat trok Bosch voorzichtig los.

Het was een feloranje perskaart van de LAPD. In de loop der jaren had Bosch er heel wat gezien. Deze zag er nieuw uit. Het lamineerfolie was nog helder en onbekrast. Er zat een pasfoto op van een vrouw met blond haar die veel weg had van het soort uit een politiedossier. Daaronder stonden haar naam en die van de media-organisatie waarvoor ze werkte.

Anneke Jespersen
Berlingske Tidende

‘Ze is een buitenlandse journalist,’ zei Bosch. ‘Anneke Jespersen.’

‘Waar komt ze vandaan?’ vroeg Edgar.

‘Weet ik niet. Misschien uit Duitsland. Er staat Berlin... Berlin nog wat. Ik kan het niet uitspreken.’

‘Waarom zouden ze iemand helemaal uit Duitsland hiernaartoe sturen? Kunnen ze zich daar niet met hun eigen zaken bemoeien?’

‘Ik weet niet zeker of ze uit Duitsland komt. Ik kan het niet zien.’

Bosch sloot zich af voor Edgars gescherts en keek aandachtig naar de

foto op de perskaart. De vrouw die erop stond was aantrekkelijk, zelfs voor een politiefoto. Geen glimlach, geen make-up, heel zakelijk met haar haar achter haar oren en haar huid zo bleek dat hij bijna doorzichtig leek. In haar ogen lag een afstandelijke blik. Net als bij de agenten en soldaten die Bosch had gekend en die veel te jong veel te veel hadden gezien.

Bosch draaide de pas om. Die leek hem echt. Hij wist dat perskaarten elk jaar werden verlengd en dat er een geldigheidssticker op moest zitten voor een journalist toegang kreeg tot nieuwsbriefings van het politiekorps of doorgelaten werd bij mediacontroleposten bij plaatsen delict. Dat wilde zeggen dat het slachtoffer de kaart ergens in de afgelopen honderd-twintig dagen had gekregen, maar bij het zien van de smetteloze staat van de kaart, meende Bosch dat het heel recent was geweest.

Harry richtte zijn aandacht weer op het lichaam. Het slachtoffer droeg een blauwe spijkerbroek en een vest over een wit shirt. Het was een uitrustingsvest met grote zakken. Daaruit concludeerde Bosch dat de kans groot was dat de vrouw fotograaf was geweest. Maar er lagen geen camera's bij of in de buurt van het lichaam. Die waren vast meegenomen en wellicht waren ze zelfs het motief voor de moord geweest. De meeste nieuwsfotografen die hij had gezien hadden diverse camera's en bijbehorende apparatuur van goede kwaliteit bij zich.

Voorzichtig opende Harry een van de borstzakken van het vest. Normaal gesproken zou hij dat aan een onderzoeker van de lijkschouwingsdienst vragen, aangezien het lichaam onder de jurisdictie van het kantoor van de patholoog-anatoom van het district viel. Maar Bosch had geen flauw idee of er zelfs maar een team van de lijkschouwer naar de plaats delict zou komen, en hij was niet van plan om af te wachten of dat zou gebeuren.

In de zak zaten vier zwarte filmkokertjes. Hij wist niet of de filmrolltjes volgeschoten of ongebruikt waren. Hij knoopte de zak weer dicht en daarbij voelde hij eronder een hard oppervlak. Hij wist dat rigor mortis in een dag komt en weer verdwijnt, en dat een lichaam na afloop zacht en beweegbaar is. Hij trok het uitrustingsvest weg en klopte met zijn vuist op de borstkas. Het was een hard oppervlak wat werd bevestigd door het geluid. Het slachtoffer droeg een kogelvrij vest.

'Hé, moet je die *hitlist* eens zien,' zei Edgar.

Bosch keek op van het lichaam. Edgar hield zijn zaklamp op de muur erboven gericht. De graffiti direct boven het slachtoffer was een 187-tel-

ling of hitlist met de naam van een aantal bendeleden die waren gedood bij straatgevechten. Ken Dog, G-Dog, OG Nasty, Neckbone enzovoort. De plaats delict was in het gebied van de Rolling 60's. De 60's waren onderdeel van de enorme Crips-gang. Ze waren verwickeld in een eindeloze oorlog met de naburige 7-Treys, een andere onderafdeling van de Crips.

Over het algemeen dacht het grote publiek dat de bendeoorlogen die bijna heel Zuid-L.A. in hun greep hadden en elke nacht van de week slachtoffers eisten, neerkwamen op een strijd tussen de Bloods en de Crips om de macht en controle over de straten. Maar in werkelijkheid behoorden de rivaliteiten tussen de onderafdelingen van dezelfde gang vaak tot de bloedigste van de stad en vielen daar elke week de meeste doden bij. De Rolling 60's en de 7-Treys stonden boven aan die lijst. Beide Crips-afdelingen hanteerden het protocol van meteen schieten als ze iemand van een rivaliserende bende zagen, en de score werd traditiegetrouw genoteerd in de graffiti in de wijk. Een R.I.P.-lijst werd gebruikt om de *homies* te herdenken die waren gevallen in de eindeloze strijd terwijl een reeks namen onder een 187-kop een hitlist was, een lijst van gedode vijanden.

'Zo te zien hebben we hier te maken met Sneeuwwitje en de Zeven-Trey Crips,' zei Edgar.

Geërgerd schudde Bosch zijn hoofd. De stad was volledig in rep en roer en voor hun neus lag het resultaat daarvan, een vrouw die tegen een muur was gezet en geëxecuteerd, en zijn partner leek het niet serieus te kunnen nemen.

Edgar moest Bosch' lichaamstaal hebben begrepen.

'Het was maar een grapje, Harry,' zei hij snel. 'Doe niet zo opgefokt. We kunnen hier wel wat galgenhumor gebruiken.'

'Oké,' zei Bosch. 'Ik zal minder serieus doen als jij even naar de radio gaat. Zeg maar dat we er zijn en maak ze heel duidelijk dat het om een journalist gaat die niet uit de stad komt. Vraag of ze ons een volledig team kunnen geven. En als dat niet kan, laten ze dan op zijn minst een fotograaf en wat lampen sturen. Zeg maar dat we wel wat tijd en hulp kunnen gebruiken met deze.'

'Waarom? Omdat ze blank is?'

Bosch wachtte even voor hij antwoord gaf. Het was nogal ongepast van Edgar om dat te zeggen. Hij sloeg terug omdat Bosch verkeerd had gereageerd op zijn Sneeuwwitje-schimpscheut.

‘Nee, niet omdat ze blank is,’ zei Bosch effen. ‘Maar wel omdat ze geen plunderaar of bendelid is, en omdat je er zeker van kunt zijn dat de media zich op deze zaak zullen storten omdat dit iemand van hen betreft. Oké? Is dat goed genoeg voor je?’

‘Begrepen.’

‘Fijn zo.’

Edgar liep terug naar de wagen om de radio te gebruiken en Bosch ging weer aan de slag met de plaats delict. Als eerste bakende hij de omtrek af. Hij dreef een aantal soldaten van de National Guard achteruit de steeg in, zodat hij een ruimte kon afpassen die aan weerskanten van het lichaam zes meter uitstak. De derde en vierde kant van de ruimte werden gevormd door de muur van de witgoedwinkel aan de ene kant en de muur van de velgenzaak aan de andere.

Terwijl hij de plek markeerde, zag Bosch dat de steeg dwars door een woonblok liep dat direct achter de rij bedrijfspanden aan Crenshaw lag. De omheining van de achtertuinen die aan de steeg grensden was niet eenvormig. Sommige huizen hadden betonnen muren en andere houten schuttingen of hekken van gaas.

Bosch wist dat hij in het ideale geval al die tuinen zou doorzoeken en bij alle huizen zou aankloppen, maar nu zou dat later moeten, als het er überhaupt nog van zou komen. Op dit moment moest hij al zijn aandacht enkel op de plaats delict richten. Als hij de kans kreeg om buurtonderzoek te doen, zou hij zichzelf gelukkig prijzen.

Bosch zag dat Robleto en Delwyn zich met hun geweer aan het begin van de steeg hadden geposteerd. Ze stonden naast elkaar te praten. Waarschijnlijk beklaagden ze zich ergens over. In Bosch' Vietnam-tijd zouden ze een twee-voor-de-prijs-van-een voor een sluipschutter zijn genoemd.

In de steeg langs de binnenste perimeter stonden acht mannen van de National Guard. Bosch had gezien dat zich aan de verste kant een menigte begon te vormen die stond te kijken. Hij wenkte de Guard-soldaat die hen de steeg in had geleid.

‘Hoe heet je, soldaat?’

‘Drummond, maar iedereen noemt me Drummer.’

‘Goed, Drummer, ik ben rechercheur Bosch. Vertel eens wie haar heeft gevonden.’

‘Het lichaam? Dat was Dowler. Hij ging hierheen om te pissen en hij heeft haar gevonden. Hij zei dat hij haar eerst rook. Hij kende de geur.’

‘Waar is Dowler nu?’

‘Ik geloof dat hij de zuidelijke barricade bewaakt.’

‘Ik moet hem spreken. Wil jij hem voor me halen?’

‘Ja, meneer.’

Drummond begon naar de ingang van de steeg te lopen.

‘Wacht even, Drummer. Ik ben nog niet klaar.’

Drummond draaide zich om.

‘Wanneer zijn jullie op deze locatie ingezet?’

‘Wij zijn hier sinds 18.00 uur gisteravond, meneer.’

‘Dus sindsdien hebben jullie de controle over deze buurt? Over deze steeg?’

‘Niet precies, meneer. We zijn gisteravond begonnen op de kruising van Crenshaw en Florence en daarna hebben we ons in oostelijke richting een weg langs Florence gebaad en in noordelijke richting langs Crenshaw. Het moest straat voor straat.’

‘Wanneer zijn jullie dan bij deze steeg gekomen?’

‘Dat weet ik niet precies. Ik denk dat we hem bij het eerste daglicht vanochtend onder controle hadden.’

‘En was al het plunderen en brandstichten hier in de nabije omgeving toen al voorbij?’

‘Ja, meneer, ik heb begrepen dat dat hier de eerste avond en nacht was.’

‘Goed, Drummer, nog één ding. We hebben meer licht nodig. Kun jij een van die trucks van jullie brengen, met al die lampen erbovenop?’

‘Dat heet een Humvee, meneer.’

‘Ja, best, breng er een van die kant van de steeg. Rij langs die mensen en richt de lampen recht op mijn plaats delict. Heb je dat begrepen?’

‘Begrepen, meneer.’

Bosch wees naar de kant tegenover de politiewagen.

‘Mooi. Ik wil hier een kruisarcering van licht maken, snap je? Dat is waarschijnlijk het beste wat we kunnen doen.’

‘Ja, meneer.’

Hij begon op een drafje weg te lopen.

‘Hé, Drummer.’

Drummond draaide zich nogmaals om en kwam terug.

Bosch begon te fluisteren.

‘Al je mannen kijken naar mij. Moeten ze niet andersom staan en de straat in de gaten houden?’

Drummond deed een pas naar achteren en draaide met zijn vinger boven zijn hoofd.

‘Hé! Omdraaien. Ogen naar de straatkant. We zijn hier om een taak te verrichten. Hou de wacht.’

Hij wees door de steeg, op de groep toeschouwers.

‘En zorg ervoor dat we die mensen uit de buurt houden.’

De soldaten deden wat hun was opgedragen en Drummond liep de steeg uit om Dowler via de radio op te roepen en de lichttruck te regelen.

Bosch’ pieper ging op zijn heup. Hij bracht zijn hand naar zijn riem en haalde het apparaat uit zijn houder. Het nummer op het schermje was het hoofdkwartier en hij wist dat Edgar en hij zo dadelijk een nieuwe oproep zouden krijgen. Ze waren hier nog niet eens begonnen en nu werden ze al weggeroepen. Dat wilde hij niet. Hij hing de pieper weer aan zijn riem.

Bosch liep naar het eerste hek, dat begon bij de achterste hoek van de witgoedwinkel. Het was een barrière van houten latten die zo hoog was dat hij er niet overheen kon kijken. Maar hij zag dat hij pas geschilderd was. Er stond geen graffiti op, zelfs niet aan de kant van de steeg. Dat viel hem op omdat het erop wees dat er aan de andere kant een huiseigenaar woonde die zo veel om zijn eigendom gaf dat hij met witkalk over de graffiti heen ging. Misschien was het iemand die zijn ogen en oren goed de kost gaf en iets had gehoord of zelfs gezien.

Vanaf die plek stak hij de steeg over en ging op zijn hurken zitten bij de uiterste grens van de plaats delict. Als een bokser in zijn hoek, wachtend tot het gevecht begon. Hij liet de straal van zijn zaklamp over het plaveisel van kapot beton en gruis gaan. Door de schuine hoek brak de lichtstraal op de ontelbare vlakken van het wegdek, waardoor Bosch een unieke blik werd vergund. Al snel zag hij de glinstering van iets glanzends en hij hield de lichtstraal erop gericht. Hij ging dichterbij de plek toe en vond een koperen kogelhuls in het grind. Hij ging op handen en knieën zitten zodat hij de huls van dichtbij kon bekijken zonder hem aan te raken. Hij hield de zaklamp er vlakbij en zag dat het een 9mm koperen huls was met het bekende Remington-merk in de platte onderkant gestanst. Op het slaghoedje was een kuiltje van de slagpin te zien. Bosch zag ook dat de huls boven op het grind lag. Er was niet op gestapt of overheen gereden in de vermoedelijk drukke steeg. Daaruit concludeerde hij dat de huls er nog niet lang lag.

Bosch keek zoekend rond naar iets om de locatie van de huls mee te markeren toen Edgar de plaats delict weer op stapte. Hij droeg een gereedschapskist en Bosch begreep dat ze geen hulp zouden krijgen.

‘Wat heb je gevonden, Harry?’

‘Negen millimeter Remington. Ziet er nieuw uit.’

‘Nou, dan hebben we in elk geval iets bruikbaars.’

‘Misschien. Heb je het НК gesproken?’

‘Ja, ik kwam erdoorheen, maar het hoofdkwartier kan niks voor ons doen. Iedereen is elders bezig. We moeten het zelf zien te rooien, kerel.’

‘Ook niemand van de lijkschouwer?’

‘Nee. De National Guard komt met een truck voor haar. Een troepen-transportwagen.’

‘Dat meen je niet. Gaan ze haar vervoeren in een klote dieplader?’

‘Niet alleen dat, wij hebben onze volgende opdracht alweer te pakken. Een verkoold lijk. De brandweer heeft hem gevonden in een uitgebrand tacorestaurant aan de Martin Luther King Boulevard.’

‘We zijn hier godverdomme nog maar net.’

‘Nou, wij zijn weer aan de beurt en we zijn het dichtst bij MLK. Daarom willen ze dat we er meteen naartoe gaan.’

‘Ja, nou, we zijn hier nog niet klaar. Nog lang niet.’

‘We kunnen er niks aan doen, Harry.’

Bosch was halsstarrig.

‘Ik ga nog niet. Er valt hier te veel te doen en als we het laten liggen tot volgende week of zo, dan zijn we de plaats delict kwijt. Dat kunnen we niet doen.’

‘We hebben geen keus, partner. Wij maken de regels niet.’

‘Onzin.’

‘Goed, weet je wat? We blijven hier nog een kwartier. We nemen een paar foto’s, doen de huls in een bewijszak, leggen het lichaam in de vrachtwagen en dan gaan we verder. Aanstaande maandag, of wanneer al dit gedoe ook maar achter de rug is, is het toch onze zaak niet meer. Wij gaan terug naar Hollywood als alles tot bedaren is gekomen en dit blijft hier. Dan is het de zaak van iemand anders. Deze wijk valt onder het bureau van 77th Street. Dan is het hun probleem.’

Het zou Bosch een zorg zijn wat er later zou gebeuren, of dat de zaak dan wel of niet zou worden toegewezen aan de rechercheurs van 77th Street. Wat er wel toe deed, was wat er voor hem lag. Een vrouw die Anne-

ke heette en van ver weg kwam lag dood voor hem en hij wilde weten wie het had gedaan en waarom.

‘Het doet er niet toe dat het niet onze zaak wordt,’ zei hij. ‘Daar gaat het niet om.’

‘Harry, het gaat helemaal nergens om,’ zei Edgar. ‘Niet nu, niet met deze totale chaos om ons heen. Op dit moment doet niks ertoe, man. De stad is stuurloos. Je kunt niet verwachten...’

De plotselinge uitbarsting van automatisch geweervuur knalde door de lucht. Edgar dook op de grond en Bosch wierp zich instinctief naar de muur van de witgoedhandel. Zijn helm vloog van zijn hoofd. Er volgde geweervuur van verscheidene soldaten tot er een einde aan het schieten werd gemaakt door geschreeuw.

‘Hou op met schieten! Hou op met schieten! Hou op met schieten!’

De schoten hielden op en Burstin, de sergeant van de barricade, rende de steeg in. Bosch zag Edgar langzaam opstaan. Zijn partner leek ongeschonden, maar hij keek Bosch met een heel vreemde blik aan.

‘Wie heeft er als eerste geschoten?’ brulde de sergeant. ‘Wie heeft er geschoten?’

‘Ik,’ zei een van de mannen in de steeg. ‘Ik dacht dat ik een wapen op een van de daken zag.’

‘Waar, soldaat? Welk dak? Waar was de sluipschutter?’

‘Daar.’

De schutter wees naar de dakrand van de velgenzaak.

‘Godverdommel!’ riep de sergeant. ‘Niet meer schieten. We hebben dat dak gezuiverd. Wij zijn de enigen die daar nog zijn. Onze eigen mensen!’

‘Sorry, meneer. Ik zag de...’

‘Jongen, het kan me geen zak schelen wat je zag. Als je een van mijn mensen doodt, zal ik je persoonlijk afmaken. Gesnopen?’

‘Ja, meneer. Sorry, meneer.’

Bosch stond op. Zijn oren tuitten en zijn zenuwuiteinden tintelden. Het plotselinge lawaai van automatisch vuur was niet nieuw voor hem. Maar het was bijna vijftientig jaar geleden dat het dagelijks onderdeel van zijn leven had uitgemaakt. Hij liep naar zijn helm, raapte hem op en zette hem weer op.

Sergeant Burstin liep naar hem toe.

‘Ga verder met jullie werk, rechercheurs. Als jullie me nodig hebben, ben ik bij de noordelijke grens. Er komt zo een vrachtwagen aan voor het

stoffelijk overschot. Ik heb begrepen dat we een team moeten leveren om jullie auto naar een nieuwe locatie en een nieuw lichaam te begeleiden.'

Daarna haastte hij zich de steeg weer uit.

'Jezus christus, dat is toch niet te geloven,' zei Edgar. 'Het lijkt Desert Storm wel. Of Vietnam. Wat doen we hier in godsnaam, man?'

'Laten we maar gewoon aan het werk gaan,' zei Bosch. 'Tekenen jij de plaats delict, dan zorg ik voor het lichaam en neem ik foto's. Hup, aan de slag.'

Bosch hurkte neer en opende de gereedschapskist. Hij wilde een foto nemen van de huls op de plek waar die lag voor hij hem zou inpakken als bewijsstuk. Edgar praatte maar door. De adrenalinestoot van het schieten verminderde niet. Hij praatte altijd veel wanneer hij hyper was. Soms te veel.

'Harry, zag je wat jij deed toen die sukkel het vuur opende?'

'Ja, ik dook weg, net als iedereen.'

'Nee, Harry, je wierp je op het lichaam. Ik heb het zelf gezien. Je beschermde Sneeuwwitje daar alsof ze nog leefde of zoiets.'

Bosch reageerde niet. Hij haalde de bovenste bak uit de kist en pakte de polaroidcamera die eronder lag. Hij zag dat ze nog maar twee pakjes film hadden. Zestien foto's plus wat er nog in de camera zat. Misschien twintig foto's in totaal en ze hadden deze plaats delict en de volgende op MLK. Het zou niet genoeg zijn. Zijn frustratie bereikte een hoogtepunt.

'Waar was je mee bezig, Harry?' hield Edgar vol.

Eindelijk verloor Bosch zijn geduld en hij blafte zijn partner toe: 'Ik wéét het niet! Goed? Ik weet het niet. Dus laten we nu aan het werk gaan en iets voor haar doen zodat iemand er heel misschien ooit een zaak van kan maken.'

Zijn uitbarsting had de aandacht getrokken van bijna alle soldaten van de National Guard in de steeg. De soldaat die eerder het vuur had geopend staarde hem strak aan, blij dat hij de mantel van ongewenste aandacht kon doorgeven.

'Goed, Harry,' zei Edgar zacht. 'Laten we aan de slag gaan. We zullen doen wat we kunnen. Een kwartier en dan gaan we naar de volgende.'

Bosch knikte en keek omlaag naar de dode vrouw. Een kwartier, dacht hij berustend. Hij wist dat de zaak al was verloren voor hij zelfs maar was begonnen.

'Het spijt me, meid,' fluisterde hij.